

YENİDOĞANLARDA DAVRANIŞSAL ORGANİZASYON VE BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ DESTEKLEYİCİ GELİŞİMSEL BAKIM

9

Eda ÇİFTÇİ AKSOY¹
Müge SEVAL²

GİRİŞ

Ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin değerlendirilmesinde en önemli göstergelerden biri yenidoğan ölüm oranlarıdır. Neonatal ölüm hızı orta ve üst gelir grubuna dahil olan ülkelerde 1000 canlı doğumda 6.5 oranında iken ülkemizde bu oran 6.0'dır.¹ Son yıllarda gelişmiş ülkelerde yenidoğan yoğun bakım alanındaki teknolojik gelişmeler, tanı, tedavi ve bakım uygulamalarındaki kanıt temelli yaklaşımların kullanımına bağlı olarak preterm bebeklerde mortalite oranında azalma görülürken morbidite artmaktadır. DSÖ, (2018) dünyada 184 ülke arasında preterm doğum oranının yaklaşık olarak %5 -%18 arasında değiştiğini; bu doğumların %60'ının az gelişmiş, %12'sinin gelişmekte olan, %9'unun ise gelişmiş ülkelerde olduğunu bildirmiştir.^{2,3}

Bebeğin yeterli gelişimini tamamlamak için bulunduğu intrauterin çevre; bebeğin fleksiyon postürünü destekleyen, loş ışık ve sınırlı düzeyde gürültünün olduğu, uyku döngüsünün korunduğu ve anneye ulaşımın sınırlandırılmadığı bir alandır.⁴ Anneye, gebeliğe ve fetüse ilişkin nedenlere bağlı gelişen preterm doğum eylemi sonrasında bebeğin anne karnındaki konforlu alanı da yitirilmiş olur. Bebek, fetal beyin gelişimi ve olgunlaşması için en konforlu alanı olan intrauterin çevresinin kaybı sonrasında yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde çevrenin ve psikososyal stresörlerin etkisine de maruz kalmaktadır.^{5,6,7} Bu süreç içerisinde preterm bebek stres yaratan yabancı ortam, gürültü, ışık, ağrılı

¹ Öğr. Gör., Kıbrıs İlim Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, edaciftciaksoy@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, mugeseval@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Altuncu E, Akman I, Kulekci S, Akdas F, Bilgen H, Ozek E. Noise levels in neonatal intensive care unit and use of sound absorbing panel in the isolette. *Int J Pediatr Otorhinolaryngol.* 2009;73(7):951-3.
2. Ariagno RL, Mirmiran M, Adams MM, Saporito AG, Dubin AM, Baldwin RB. Effect of position on sleep, heart rate variability, and QT interval in preterm infants at 1 and 3 months' corrected age. *Pediatrics.* 2003;111(3):622-5.
3. Arpacı T, Altay N. Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitelerinde Bireyselleştirilmiş Gelişimsel Bakım: Güncel Yaklaşımlar. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci.* 2017;9(3):245-54.
4. Begum EA, Bonno M, Obata M, Yamamoto H, Kawai M, Komada Y. Emergence of physiologic arrhythmicity in term and. Preterm neonates in a neonatal intensive care unit. *J Circadian Rhythms.* 2006;4(11):1-7.
5. Bergman NL et al. Randomized controlled trial of skin-to-skin contact from birth versus conventional incubator for physiological stabilization in 1200- to 2199-gram newborns. *ACTA Paediatr.* 2004, 93(6):779-785.
6. Bertelle V, Mabin D, Adrien J, Sizun J. Sleep of preterm neonates under developmental care or regular environmental conditions. *Early Hum Dev* 2005;81(7):595-600.
7. Bingham PM, Abassi S, Sivieri E. A pilot study of milk of donkey effect on nonnutritive sucking by premature newborns. *Arch Pediatr Adolesc Med.* 2003;157(1):72-5.
8. Bohm B, Smedler A-C, Forssberg H. Impulse control working memory and other executive functions in preterm children when starting school. *ACTA Paediatrica.* 2004; 93:1363-71.
9. Brandon DH, Holditch-Davis D, Belyea M. Preterm infants born at less than 31 weeks' gestation have improved growth in cycled light compared with continuous near darkness. *J Pediatr.* 2002;140(2):192-9.
10. Bredemeyer S, Reid S, Polverino J, Wocadlo C. Implementation and evaluation of an individualized developmental care program in a neonatal intensive care unit. *J Spec Pediatr Nurs.* 2008;3(4):281-91.
11. Cassidy JW. The effect of decibel level of music stimuli and gender on head circumference and physiological responses of premature infants in the NICU. *J Music Therapies.* 2009;46(3):180-90.
12. Charpak, N. Kangaroo mother care: 25 years after. *ACTA Paediatr.* 2005, 94 (5). S: 514-522.
13. Chwo MJ, Anderson GC, Good M, Dowling DA, Shiao SH, Chu DM. A Randomized Controlled Trial of Early Kangaroo Care for Preterm Infants: Effects on Temperature, Weight, Behavior, and Acuity. *The Journal of Nursing Research.* 2002, 10(2).s: P129 – 142.
14. Çakı S. Masaj ve Müzik Terapinin Yenidoğan Stres ve Davranışı Üzerine Etkisi, Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri, 2016.
15. Çiğdem Z. YYBÜ'de Bireyselleştirilmiş Gelişimsel Bakım Prensipleri ve Ağrı Yönetimi. İçinde Karadaş, E. G. (Ed.). Yenidoğan Yoğun Bakım Hemşireliği Oryantasyon Kitabı, İstanbul, Nüans Yayınevi, s: 186-213, 2013.

16. Davydow DS, Richardson LP, Zatzick DF, Katon WJ. Psychiatric morbidity in pediatric critical illness survivors: A comprehensive review of the literature. *Arch of Pediatr Adolesc Med.* 2010; 164(4):377-385.
17. Erdeve Ö. Family centered care and the role of family in neonatal intensive care unit's design. *Gülhane Tıp Dergisi.* 2009; 51:199-203.
18. Feldman, R., Weller, A., Sirota, L., & Eidelman, A. I. (2003). Testing a family intervention hypothesis: The contribution of mother-infant skin-to-skin contact (kangaroo-care) to family interaction, proximity, and touch. *Journal of Family Psychology,* 17(1), 94–107. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.17.1.94>.
19. Gardner SL, Goldson E. (2002). The Neonate and the Environment: Impact on Development. In G. B. Merenstein, & S. Gardner (Eds.), *Handbook of Neonatal Intensive-care* (5th ed., pp. 219-282). St. Louis, MO: Mosby.
20. Hack M. Care of preterm infants in the Neonatal Intensive Care Unit. *Pediatrics.* 2009; 123(4):1246–47.
21. Hodges AL, Wilson LL. Effects of music therapy on preterm infants in the neonatal intensive care unit. *Altern Ther Health Med.* 2010;16(5):72-73.
22. Howson CP, Kinney MV, Lawn JE. Born Too Soon: the Global Action Report on Pre-term Birth. World Health Organization, March of Dimes, PMNCH, Save the Children. Geneva: WHO Press; 2012. p.112.
23. Johnston PG, Flood K, Spinks K. *The Newborn Child.* 9th ed. Australia: Elsevier; 2002. p.264.
24. Ludington-Hoe, S. M. Et al: Randomized controlled trial of kangaroo care: cardio respiratory and thermal effects on healthy preterm infants. *NeonatalNetw.* 2004, 23(3). S: 39-48.
25. Maroney DI. Recognizing the potential effect of stress and trauma on premature infants in the NICU: How are outcomes affected?. *J Perinatol* 2003;23(8):679.
26. McMAHON, E., Wintermark, P., Lahav, A. (2012). Auditory brain development in premature infants: the importance of early experience. *Annals of the New York Academy of Sciences,* 1252, 17-24.
27. Moor ER, Anderson GC, Hepworth JT, Bergman N, 2013. Early skin-to-skin contact for mothers and their healthy newborn infants. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD003519>.
28. Mosqueda, R., Castilla, Y., Perapoch, J., De La Cruz, J., Lópezmaestro, M., Pallás, C. Newborn Services Clinical Guideline Individualized Developmental Care Additional Assessment Program (NIDCAP) during its implementation in two Spanish neonatal units. *Early Human Development* 2013; 89(1), 27-33.
29. Newborn Services Clinical Guideline. (2004e). Developmental Care Additional Information. Reviewed by Charge Nurse-Newborn, December, 2004, <http://www.adhb.govt.nz/newborn/guidelines/Developmental/DevCareAdditional.htm>
30. Obeidat H, Kahalaf I, Callister LC, Froelicher ES. Use of facilitated tucking for non-pharmacological pain management in preterm infants: a systematic review. *J Perinat Neonatal Nurs* 2009;23(4):372-7.

31. Sarı HY, Çiğdem Z. Planning the baby's develop mental care according to gestational weeks. *DEUHYO ED*. 2013;6(1):40-8.
32. Şahin L, Aşçıoğlu M. Uyku ve Uykunun Düzenlenmesi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*.22(1) 93-98, 2013.
33. Thukral A, Chawla D, Agarwal R, Deorari AK,Paul VK. Kangaroo mothercare--an alternative to conventional care. *Indian J Pediatr* 2008;75(5):497-503.
34. Törüner EK, Büyükgönenç L. Çocuk Sağlığı Temel Hemşirelik Yaklaşımları. Ankara, Göktuğ Yayıncılık 2011; s:393-398.
35. Törüner EK, Büyükgönenç L. Çocuk Sağlığı Temel Hemşirelik Yaklaşımlar. 1. Baskı. Ankara: Göktuğ Yayıncılık; 2011. p.75-93.
36. Tutar Güven Ş, Kaya A, İşler Dalgıç A. Preterm Bebeklerde Gestasyonel Haftalara Göre Bireyselleştirilmiş Destekleyici Gelişimsel Bakım Uygulamaları. *DEUHFED*. 2019, 12(4),283-293.
37. Uysal S. Premature infants and neuro developmental morbidity. *TurkArchPed*. 2010; 45(80.Yıl):20-2.
38. WHO PretermBirth, <https://www.who.int/en/news-room/factsheets/detail/preterm-birth> Erişim Tarihi: 04 Eylül 2020.
39. World Health Organization. Kangaroo Mother Care: A Practical Guide. Department of Reproductive Health and Research 2003. Geneva: WHO Publications; 2003. p.5.